

Thơ Đường Trung Quốc

Trang Y Hạ

Xưa nay mỗi khi nhắc tới thơ của người Trung Hoa, người ta thường nghĩ tới: Đường thi; Đường thi là thời kỳ rực rỡ nhất trong lịch sử văn thơ cổ. Và đã cho ra đời cả thảy 2.200 thi nhân với 48.900 thi phẩm. Tuy nhiên, trước thời Đường vẫn có thi nhân - nhưng không là một vườn thơ nở rộ - chỉ lác đác như: Khuất Nguyên. Tống Ngọc. Đào Uyên Minh...

Đầu thời Đường mà nói về văn học, thì đó là sự kế thừa từ Nho Giáo - Ngụy Tấn Nam Bắc Triều với những nhà tư tưởng học như Khổng Đĩnh Đạt qua tác phẩm “Ngũ Kinh Chính Nghĩa”. Tiếp theo có Đặng Huyền. Tiếp theo nữa có: Hàn Dũ – Liễu Tông Nguyên – Lý Cao – Lưu Vũ Tích – Đỗ Phủ - Bạch Cư Dị - Lý Bạch. Họ không những là nhà tư tưởng mà còn là thi nhân.

Ngày nay thơ Đường không hấp dẫn với lớp thi nhân trẻ, bởi sự ràng buộc từ niêm luật quá khắc khe. Sau đây chỉ tạm dịch một số bài thơ ngắn của một số thi sĩ tiêu biểu.

Thơ Đường chia làm ba giai đoạn: Sơ Đường – Trung Đường – Vãng Đường.

SƠ ĐƯỜNG (618-713)

Vương Bột – Dương Quynh – Lữ chiếu Lân – Lạc Tân Vương –Thượng Quan Nghi –Thẩm Thuyên Kỳ - Tống Chi Vấn – Đỗ Thẩm Ngôn – Vi Thừa Khánh – Hạ Tri Chương –Trương Nhược Hư – Lưu Hi Di – Trần Tử Ngang – Trương Cửu Linh – Lý Bạch – Đỗ Phủ - Bạch Cư Dị

Thơ: Trần Tử Ngang (陳子昂, 661-702)

* U Châu : nay là Bắc Kinh

Thơ: Trần Tử Ngang: “**Làm thơ để gọi tấm lòng vô thiên cổ chứ không phải lưu danh nhất thời**”

Đặng U Châu Đài Ca

Tiền bất kiến cổ nhân,
Hậu bất kiến lai giả.
Niệm thiên địa chi du du,
Độc sáng nhiên nhi thế hạ.

Bài Ca Lên Đài U Châu

Ngó trước chẳng thấy người xưa
Nhìn sau kẻ mới lựa thừa nghĩ mà
Buồn trời buồn đất bao la
Một ta quạnh quẽ sương sa não nùng. [*]

Thơ Vương Bột

Tư Quy

Trường Giang bi dĩ trệ
Vạn lý niệm tương quy
Huống phục cao phong viễn
Sơn sơn hoàng điệp phi

Nghĩ Về

Buồn theo sóng nước Tràng Giang
Quê xưa muôn dặm cũ càng nhớ thương
Chiều đêm gió lạnh canh trường
Lá vàng bỏ núi lạc phương trời nào. [*]

Thơ: Vi Thừa Khánh

Nam Hành Biệt Đệ

Đạm đạm trường giang thủy
Du du viễn khách tình
Lạc hoa tương dữ hận
Đảo địa nhất vô thanh

Giã Biệt Em Trai Xuống Phía Nam

Đôi bờ nước lạnh êm trôi
Đau lòng viễn khách bồi hồi trong tâm
Hoa rơi tê tái sóng gầm
Nhớ về đất cũ thì thăm phương xa. [*]

Thơ: Đỗ Thẩm Ngôn

Thiếp Bạc Mệnh

Thảo lục Trường Môn yếm,
Đài thanh Vĩnh Hạng u.
Sủng di tân ái đoạt,
Lệ lạc cố tình lưu.
Đề điều kinh tàn mộng,
Phi hoa giáo độc sâu.
Tự liên xuân sắc bãi,
Đoàn phiến phục nghinh thu.

Thiếp Bạc Mệnh

Trường Môn cỏ biếc lối đi
Thâm u Vĩnh Hạng xanh rì rêu phong
Ái ân bị cướp đau lòng
Châu rơi tình cũ nhớ mong đêm dài
Mộng khuya sợ tiếng chim bay
Cánh hoa tươi tả lòng ray rức sâu
Sắc xuân còn có chi đâu
Gượng cầm quạt cũ đón màu nắng thu. [*]

Thơ: Hạ Tri Chương

Hồi Hương Ngẫu Thư kỳ 1

Thiếu tiểu ly gia, lão đại hồi,
Hương âm vô cải, mấn mao tòi.
Nhi đồng tương kiến, bất tương thức,
Tiểu vấn, khách tòng hà xứ lai?

Hồi Hương Tự Dưng

Trẻ đi, già trở lại nhà
Giọng quê chưa đổi tóc đà hoa râm
Trẻ con xúm lại xì xầm
Hỏi rằng: khách có đi làm đường chẳng! [*]

Hồi Hương Ngẫu Thư Kỳ 2

Ly biệt gia hương tuế nguyệt đa,
Cận lai nhân sự bán tiêu ma.
Duy hữu môn tiền Kính hồ thủy,
Xuân phong bất cải cựu thời ba.

Hồi Hương Tự Dưng

Thời gian xa cách quê nhà
Người xưa làng xóm quả là đổi thay
Hồ Gương trước cửa heo may
Xuân về đây sóng ngày ngày y nguyên. [*]

THỊNH ĐƯỜNG (714 - 836)

Vương Chi Hoán – Vương Xương Linh – Cao Thích – Sầm Tham – Mạnh Hạo Nhiên – Vương Duy – Trương Thuyết – Tô Vĩnh – Thôi Hiệu – Trương Kế. Vương Hàn – Đường Huyền Tông

Thơ: Vương Hàn

Lương Châu Từ

Bồ đào mỹ tửu, dạ quang bôi
Dục ẩm, tỳ bà mã thượng thôi
Túy ngọa sa trường quân mạc tiếu
Cổ lai chinh chiến kỷ nhân hồi.

Lương Châu Từ

Rượu bồ đào, chén dạ quang
Uống nhanh lên ngựa tiếng đàn giục đi
Say nằm chiến địa cười chi
Xưa nay chinh chiến mấy khi trở về! [*]

Thơ: Vương Chi Hoán

Xuất Tái

Hoàng hà viễn hướng bạch vân gian
Nhất phiến cô thành vạn nhận san
Khương địch hà tu oán dương liễu?
Xuân phong bất độ ngọc môn quan

Ra Quan Ải

Hoàng Hà hồi hải theo mây trắng
Một mảnh thành hoang nắp đỉnh ngàn
Sáo rợ há nên hờn oán liễu?
Gió xuân lỡ hẹn Ngọc Môn Quan! [*]

Thơ: Vương Duy

Tương Tư

Hồng đậu sinh nam quốc,
Xuân lai phát kỷ chi.
Nguyện quân đa thái hiệt,
Thử vật tối tương ti (tư).

Tương Tư

Đậu đỏ gốc ở phương Nam
Mùa xuân cành nảy biết làm sao đây
Xin chàng cứ bẻ thẳng tay
Vật ấy gọi lại tháng ngày tương tư.[*]

Thơ Sầm Tham

Xuân Mộng

Động phòng tạc dạ xuân phong khởi,
Dao ước mỹ nhân Tương giang thủy.
Trầm thượng phiến thì xuân mộng trung,
Hành tận Giang Nam sở thiên lý.

Giác Mộng Xuân

Đêm xuân gió trở vô phòng
Sông Tương người đẹp có mong chi về
Trong mơ xuân tới vỗ về
Giang Nam nghìn dặm sơn khê một mình. [*]

VĂN ĐƯỜNG (836 – 905)

Lý Thương Ẩn - Đỗ Mục – Ôn Đình Quân – Tào Đường – Triệu Hổ - Trịnh Cốc – Tiết Đào – Trần Đào – Vi Trang – Trần Ngọc Lan – Cáp Gia Vận

Thơ: Bạch Cư Dị

Trì Thượng

Tiểu oa sanh tiểu đỉnh
Thâu thái bạch liên hồi
Bất giải tang tung tích
Phù bình nhất đạo khai

Trên Ao

Cô gái nhỏ ngồi trên thuyền nhỏ
Hái hoa sen bơi ngược trở về
Vô tình chứng tích như in rõ
Mặt hồ còn rẽ một lối quê. [*]

Thơ: Tiết Đào

Thu Tuyền

Lãnh sắc sơ trùng nhất đới yên,
U thanh dao tả thập ty huyền.
Trường lai chẩm thượng khiên tình tứ,
Bất sử sâu nhân bán dạ miên.

Suối Thu Lạnh

Sương mờ suối lạnh vừa tan
Nước trong thanh vắng tiếng đàn mười dây
Gối đầu trần trọc ai đây
Nửa đêm chưa ngủ buồn lây lất buồn. [*]

Trang Y Hạ - Dịch thơ [*]